

NOVA KOALICIJA.

Protivnička štampa, nagovještajući dnevno u stupcima svojih listova, raspad današnje radikalno-demokratske koalicije, iznosi različite, vjerovatne i nevjerovatne, kombinacije o koaliciji stranaka, koje bi imale sastaviti novu vladu i na taj način usrećiti narod i državu.

Mnoge i tako raznovrsne kombinacije nastale su zbog toga, što je i sama opozicija raznovrsna, što nema pravog, jedinstvenog i izrađenog političkog cilja, nego samo jednu saglasnu želju: srušiti današnju vladu i Vidovdanski Ustav, koji je njezino djelo.

Govori se o sastavu nove koalicije svih mogućih opozicionih stranaka. Stavija se u izgled i koalicija pojedinih i brojnih opozicionih stranaka zajedno sa demokratima, pa sa radikalima, onda sa jednim i drugima, a konačno sa pojedinim djelovima ovih dviju stranaka. Ali veći dio opozicione štampe govori o kombinaciji nove vlade od samih opozicionalaca.

Pretenzije „intelektualaca“ i „javnih radnika“, kako se to oni sami rado nazivlju, još nisu poznate. Oni, koji su glavni i najnestrpljiviji pretendenti za stvaranje nove koalicije stranaka i za ulazak u novu vladu i koji najviše forsiraju reviziju Vidovdanskog Ustava, još se nigdje nisu izjasnili od kojih bi se

stranaka imala sastaviti nova koalicija i nova vlada. Izgleda da bi oni na sve pristali samo da uđu u vladu i da se dočepaju vlasti.

Novu koaliciju prema opozicionoj štampi imali bi da sačinjavaju Zemljoradnici, Hrvatski Blok, Jug. Muslimanska Organizacija (grupa Dr. Spahe), Jugoslavanski klub (klerikalci) i Kongresiste, a prema tome i novu vladu. Prva zadaća te nove koalicije i nove vlade bila bi: revizija Vidovdanskog Ustava, parcelizacija države sa autonomnim pokrajinama, bez ikakva obzira na to, kako bi ovo čudo od države kao cjelina dalje opstojalo. I kad bi uistinu došlo do ostvarenja ovakve šarene koalicije, koja bi preuzela upravu države u svoje ruke, teško je i zamisliti, kakav bi ona damar učinila na prvom koraku, kako u unutrašnjem, tako i u spoljnoj politici nas Kraljevine. Među opozicionim strankama nema ništa zajedničkoga, nema nikakve dodirne točke, do li mržnje na današnje stranke vladine koalicije i na Vidovdanski Ustav, i želje da se jedinstvo države razbije i stvore neke autonomne pokrajine, po receptu bivše Austrije.

Ali nadajmo se, da se ta želja neće ostvariti, jer bi nas njeno ostvarenje bacilo nekoliko decenija unazad. Duh povampirane Austrije nesmiје oživiti!

Kumanovo i Stjepan Radić!!

„Hrvatska Misao“, organ Hrvatskog Bloka, kome je šef g. Stjepan Radić, donosi povodom proslave Kumanovske Bitke ove „lijepo“ redove na čelu svoga lista:

„Hrvatski narod nije načelno proti pravедnomu i ravnopravnomu sporazumu sa srpskim narodom, ali je preduvjet sporazuma, da se prije svega sa strane srpskog naroda ostvare takovi uslovi, da će biti moguće u duši hrvatskoga naroda uzbuditi povjerenje prema srpskomu narodu, koje su povjerenje četirigodišnjim svojim radom beogradski vlastodršci posvema i do temelja razorili“.

Iza ovoga donosi „Hrvatska Misao“ dugi članak dra. Mirka Košutića o potrebi da se uspostavi razoreno povjerenje. No odmah za tim dolazi članak „Kumanovo i Hrvati“, koji je pun otrova, mržnje i provokacije i koji može sve prije nego uspostaviti povjerenje. „Hrvatska Misao“ piše protiv toga da Hrvati idu na kumanovsku slavu, i kaže:

„U Hrvatskom narodu imade oko po milijuna Muslimana, a Turci, koji su bili pobijedjeni kod Kumanova, povratili su se iz Azije u Evropu, pošto su hamletom porazili Grke i zauzeli Trakiju, te postali susjedi Srbije, Bugari dobivaju sve veću snagu na Balkanu i sigurno će dobiti izlaz na Egejsko more, a koliko je istine, da „nas je srpsko oružje oslobodilo“, to svi znamo. Hrvatski narod živi u dobrim odnosima i prema bugarskomu narodu i prema Turcima (I), jer nema razloga, da bude naprotiv njih neprijateljski raspoložen, pak nije jasno, kako bi u tim prilikama i iz razloga, koje Srbi iznose, hr-

vatski narod mogao sudjelovati na proslavi u Kumanovu prije nego li je pravедno rešeno hrvatsko pitanje, a da ne bi povrijedilo osjetljivost (I) turskoga i bugarskoga naroda i samoga sebe...“

„Samouprava“ osvrćući se na ovakvo pisanje među ostalim veli ovo:

U ovome svetom času kada sav naš narod proslavlja kumanovski trijumf, ujedinjen u osećanjima divljenja i zahvalnosti, g. Stjepan Radić eto takve reči nalazi da proprati uspomenu na taj trijumf. Zaista nama se krv ledi čitajući gornje redove i mi nismo u stanju da nađemo odgovor na takva skvnrjenja. Mi stežemo svoje srce da ne bismo rekli nijednu neprikladnu reč jer nam je narodno jedinstvo i sloga u njemu od uvek prva tačka državnog programa. S toga mi nećemo danas da odgovaramo g. Stj. Radiću jer nećemo ni jednom raspom da poremetimo uzvišenu harmoniju kumanovskog parastosa i grandioznu manifestaciju narodne zahvalnosti koja danas počinje tamo dole, na našem jugu, odakle nam je svima sinula zora sadašnjice“.

Ludovanje.

U Bjelovaru su gradski zastupnici, pristaše Hrvatskoga Bloka i Radićevci stvorili zaključak, da se glavna ulica, koja je nosila ime Kralja Aleksandra, prozove ulicom „Josipa Werkleina“, koji je nedavno umro, o bio je jedan od najžešćih blokaša. Proti toga zaključka protestovala je organizacija Nar. Radikalne Stranke u Bjelovaru. I ovakav postupak može li dруктиje da se nazove, već ludovanje?

Političke vijesti.

Česi o Radlću.

Ugledni praški list „Prager Presse“ pišući o Radlću veli među ostalim i ovo: „Milo je izgleda, da bi se Radlčić moglo privući konstruktivnom radu. On je avoljim biranim i previše obećao, a da bi ih mogao va manjim zadovoljiti. Nitko od njega ne može tražiti, da sam presječe granu, na kojoj sjedi. On će izgubiti sve svoje pristaje ako u parlamentu uđe bez koncepcija koje bi mogle da zadovolje. Ali tako velike koncesije kakve on treba, nitko mu ne može dati“.

Akcija poslanika Lovrekovića.

Radlčev poslanik Vinko Lovreković, za vrijeme svog boravka u Beogradu razgovarao je sa Stojanom Protićem, jednim članom Spahine grupe, Stjepanom Barićem, klerikalom, i sa još nekim opozicionim poslanicima. Kako izgleda, Lovreković je došao u Beograd u ime jedne grupe Radlčeve stranke, koja bi bila voljna da zauzme pomirljivi stav prema Beogradu i da napusti Radlčića. Ali prema mišljenju, koje je stekao Lovreković, za vrijeme svog kraćkog boravka u Beogradu, nije još zgodan momenat za dolazak u Beograd. Kad su upitali neki novinari Lovrekovića, da li bi on pristao da dođe u Skupštinu, kao što je to učinio Häusler, on je odgovorio: „Nema smisla da dolazim ja sam, nego ako bi moglo da nas dođe više, da možemo nešto predstavljati u parlamentu“.

Revolucija u Kini.

Vijesti o zauzeću Fu-Čeua potvrđene su. General Hsu-Sung-Si, pristaša Sun-Jat-Sena, ušao je u grad sa pobudjenicima. Engleske, američke i japanske trupe čuvaju strane konzulate i stanovnike drugih narodnosti. Grad je već umiren. Politička je situacija vrlo komplikovana i teška.

Bugarska i Kraljevina SHS.

Председник bugarske vlade Stambulijski na sjednici ministarskog savjeta izložio je rezultat svoga puta u Zenevu i u Prag, te je naročito naglasio, da je Bugarskoj neophodno potrebno, da li bi prije postigne sporazum sa susjednim zemljama, naročito sa kraljevinom SHS, kako bi mogla da računa na njihovu pomoć u pitanju učestvovanja Bugarske na orijentalnoj konferenciji. U tom cilju Stambulijski je nagradio, da se otpočne ozbiljno gonjenje komitadžija, koje se organizuju u Bugarskoj da pređu u Makedoniju.

Из околице.

Кин, 26. X. 1922.

Питање исхране. — Затварање школа — Поплаве. Убојство.

У уторак је општински одбор имао сједницу на којој је претресао предлог, да се потражи кредит за исхрану. Није донесено никакво рјешење, јер на наставак сједнице који је био заказан после подне, нису приступили одборници, у довољном броју. Одборници са села, ради рђава времена, које се је спремао, похитали су својим кућам, Мишиљња у одбору, по овом питању, подијељена су.

Основне школе у Кини затворене су, ради трошности и неупотребљивости зграда. До тог се штетног закључка није смјело доћи и школска је власт, створивши ту пријеку одлуку, по питању, које се није ненадно јавило, примила на себе тешку одговорност. Сви чиновци, а у те иде и грађанство, које не смје све очекивати од владе и од општине, дужни су потражити и употребити најбржа средства, да се одстрани станае, створено затварањем школа, које је штетно и не служи на част једној вароши, обдареној многим условима за напредак. Ако се оствари пројекат Министарства Просвјете, које је затражило извјесну суму од американског зајма за подизање зграда за основне школе, могла би општина, за своју

потребу, молити jednu помоћ, свентуално бескаматап зајам.

Читаво кишино поље лежи под водом. Тако је употпуњена овогодишња пољска несрећа. Пропадоне касни кукурузи, које неспртини народ покушава да избани из воде, берућих у чамцима.

У селу Полачн догодио се је тежак злочин. Помоливши главу из једне бачве, у којој је лежао, био је убијен сјекиром Радунџи. Још се незна кривац, а неколико је људи осумњичених, затворено.

Книж. 25. X. 1922

Прослава Кумановске Битке — Овдје је јучер прослављена славна Кумановска Пobjеда. Сав Книж био је искићен. У обједвема црквама одслужено је благодарење и помен палим јунацима за Уједињење и Ослобођење.

На вечер је у великој дворани „Сокола“ била забава, на којој је учествовала и соколска гласба. Г. Миле Монти бираним ријечима приказоа је испунишну борбу нашега народа за ослобођење и значај побједе српскога оружја на Куманову, гдје су били ударени темељи и нашем ослобођењу

Donja Kaštela, 24. X. 1922.

Prvo smo htjeli, da Vas izvijestimo o Franičevoj skupštini od 14. tek. mj., nu ta je ostala u pozadini pred ovim što se kod nas danas događa. Plod Franičeve demagogije danas kod nas kulminira u otvorenoj revolvi protiv vlasti. Dok Vam ovo pišem hitci iz pušaka bivaju sve češći. Masa je kamenjem navalila na oružništvo; ovi su uzvratili iz pušaka u — zrak i razganjaju masu. Ovako nešto htjeli smo da Vam juče i brzojavimo, nu nijesmo mogli da očitajemo. **Posljednje dana** očitaj životnoj opasnosti. Je li sada svakomu jasno kud vodi i što hoće Franičeva demagogija? Franič hoće prevrat, on ga pripravlja, podiže; upravo sistemom ruskih boljševika jari i obmamljuje neuku masu na bunu, mećući im u izgled stvari nemoguće. On je kazao narodu, da u Splitu nemu ni ciglog vojnika, a ni oružnika raspoloživa. Dio vojnika i oružnika otišao

je, kazao je on, na granice protiv talijanskih fašista i bugarskih komita, a drugi dio u Hrvatsku protiv Radića, jer on kani ovih dana sa svojim seljaštvom podignuti bunu. Vi se slobodno možete opirati ovom preostalom oružništvu, koje bori najviše 30—40 ljudi, a što je to protiv Vas, kojih ima na hiljade.

Ovo već nije ni demagoštvo, ni Franičeva obična ludost; ovo je prosto zločinstvo protiv države. Ove niti nemogu se svesti na Franičeve stranačke interese, one vode, to je očito i svakom jasno, k' talijanskim fašistima, k' Radiću, k' Bugarašima; one vode raskomanjanju i propasti naše države. Vrijeme bi bilo, da naše vlasti učine kraj ovoj ludosti i bezglavlju i to jednim vrlo kratkim procesom: Franič na bilo koji način onemogućiti.

Ovo Vam javljam na brzu ruku i tek je slaba slika onoga što se kod nas događa. Što već nije došlo do težih posljedica imamo da zahvalimo jedino svijesnom vršenju dužnosti momčadi ovdajšnje oružničke postaje. Neka im je na čast!

Ovoliko za danas, dojduci put detaljnije. Očevidac.

КЊИЖЕВНОСТ И УМЈЕТНОСТ.

„Народна Старина“, часопис за повијест културе и етнографију јужних Славена, почео је да излази у Загребу. Први број је богат и лијепо уређен. Уредник је др Ј. Матасовић Цијена (1 свеску 20 дин).

Д. Ј. Филиповић: Србљак (Краљевић Марко - Котарски Срдари) (Изазва С. Б. Цијановића, Београд 1922 г. Цена 6 дин) — Наш омиљени и популарни песник „Косовских Божура“ који су за кратко време доживели већ и друго издање, обрадовао нас је ових дана новом збирком песама — Са истом свештеном и појачаном снагом продужио је он да пева. Vrlo вешто, са много укуса, вади он из народне поезије пробане и карактеристичне моменте, опева их у кратким лирским стихама, лантарним и снажним стиховима. Он узима на народних песама само најважније мотиве и пропушта их кроз приаму своје песничке душе.

Те су песме одломци наше народне душе, али најкарактеристичнији одломци, оно што је најбитније у тој нашој богатој души. У овој збирци обрађени су мотиви на циклуса песама о Краљеву Марку и Котарским Срдарима.

Књижица је издата са пуно укуса и ми је топло препоручујемо.

ПОДЛИСТАК

Са sokolskoga sleta u Ljubljani.

I. J. JOVANOVIĆ.

Ali veličana postignutog uspeha može se ceniti već po samom tome što smo se mogli ovako pojaviti na vežbalištu pored Čeha, svet-skih prvaka. Pa onda broj naših vežbača! Bilo je tri hiljade muških i — što još više zadivljava i raduje — dve hiljade i tri stotine vežbačica! Da nije ništa nego ovo, pa bi se videlo da smo pred širokim i dubokim savremenim pokretom.

Trebalo je videti kako se mase, nekad same nekad s češkima, kuljaju na troje prostrane sletske vratnice! Naročito je lepo bilo, kad su vežbačice ulazile kroz široka vrata spram kraljeve tribine gledati iz središnjih loža pravilno talasasto uigbanje rumene površine koju su činile njihove glave povezane crvenim rupcima.

Oni među nama, koji smo, u velikom iskušenju ovih strašnih ratnih godina, poznali golemu vrednost snage u međunarodnom životu, puštali smo sada, duboko zadovoljni, srećni, da na nas dejstvuje to stalno manifestovanje snage vežbačkih masa. To je bila snaga zdravlja koja se u sastitosti, u široj grudi i ramena, u punoći mišića, u vedrini lica i podjednakoј lakoci izvršavanja lakih i mnogih vrlo teških pokreta uzdizala do igijeničarskih ideala. Pa je ta snaga

važbačka sveđočila i o stupnju njihove lepote.

Estetičari, arheolozi i kulturni istorici pripovedaju s ushićenjem o lepoti atinske mladeži ženske i muške, koja je u panatenejama u dugoj svečanjoj povorci nosila žrtvene darove zaštitnici svoga zavičaja, Paladi Atini. Partenonske skulpture ovekovleću su tu brižljivo negovanu i razvijanu lepotu ondašnje atinske omladine. Moderni svet smatra panatenejsku povorku jednim od najdivnijih plodova čovečanskoga razvijanja. Mi smo mogli na ljubljanskom sletištu reći sebi: ne moramo misliti na Panateneje, evo nama svoje uzdanice, koja neće zaostajati za jelskom.

A ova lepota te naše narodne snage ima već sad nešto što je uzvisuje i nad idealom a kamo li nad stvarnošću starojelskom. Ona ima pred očima ideal moralne čistote, telesne i duhovne, koji je hrišćanstvo usadilo u duše novoga čovečanstva, pa osnivači češkoga sokolstva nameišu mladim slovenskim naraštajima negovanje toga visokog etičnog načela.

Sokolstvo neguje u svojih članova mnoge druge vrline, a jednu od njih mogli smo videti svuda na ovom sletu, a naročito na vežbama: sokolsku disciplinu — svesno i voljno ispunjavanje svojih dužnosti i pokoravanje naredbama i auktoritetu slobodno izabranih starešina i časnika, braće i sestara. A disciplina je, naročito taka disciplina, nama neobično značajna, možda neophodna za stabilnost naše državne zajednice.

Градске вијести.

Proslava Kumanovske Pobede. U četvrtak na večer u verandji kavane „Krka“ na lijep način bila je proslavljena desetgodišnjica slavne Pobjede, koju je srpska vojska izvojevala na Kumanovu, pred deset godina i tu na maču ne samo povratila ono, što je 1389 godine bila na Kosovu izgubila, već udarila temelj općem narodnom oslobodenju i ujedinjenju svih Srba, Hrvata i Slovenaca. Dr. M. Perković prikazao je u glavnim potezima značenje te slavne pobjede i rasploženje, koje je onda vladalo kod nas u Dalmaciji.

Koncertat Maje Strozzi. Sinoćna večer bila je ugodni užitak u pravoj umjetnosti. Maja Strozzi već je od prije poznata sjetnoski publici kao jedna rijetka i jedna od prvih naših umjetnica. I zato je sve ono što voli pravu umjetnost pošlo sinoć da je čuje. Nažalost dvorana je bila premalena da primi sav ovaj svijet. Već prvom točkom Dobričić: Magla se kadi, a osobito sa „mila moja“ ona je oduševila i osvojila publiku. Njen je glas poput baršuna. Ne samo da ona ima divan glas i savršenu školu, već ima i nešto, osobito, što mnogim drugim umjetnicima nedostaje, da svakom komponisti daje njegovo lično i rasno, što je najjače pokazala kod Mursorskoga, u njegovim „djetjim pjesmama“ i u (Debussyevim?) „En passant par la Lorraine“ i u „La cigale“. Zajedno sa pjesnikom i kompozitorom ona je tugovala, klinkata i zanosila se. U duetu Verdi: Traviata i Puccini: Boheme g. Škrivanić, svojim nježnim lirskim glasom bio je dobar. G. Petić pokazao se vrlo dobrim majstorom na klaviru.

Putovanje u Italiju. Policijski Odsjek ovim najzobitnijije upozorava naše podanike, koji idu u Italiju, da se bezustavno snabdiju potrebitim vizima kod italijanskih konsulata, jer u protivnom slučaju mogu da budu izloženi velikim neprijatnostima.

Izgubljene talj. lire. Policijski Odsjek javlja, da mu je uspelo pronaći oveću količinu talj. lira, koja je bila u Šibeniku nađena na putu natrag mjesec dana od prilike. Neka se vlasnik izgubljenog novca prijavi kod policijskog odsjeka, gdje će mu svota biti povraćena.

Bez nje ćemo se teško navići da u našim demokratskim slobodama održimo u dovoljnoj meri red potreban za mogućnost punoga narodnoga razvijanja. Jer stanovništvo kao ovo naše, koje je već zbog raznolikog istoriskog vaspitanja malo pedesno za međusobnu snošljivost, ima u svom bujnom, pa u mnogih pojedinaca i sasvim neobuzdanom, temperamentu mnogo povoda za male i velike razdore. Sokolstvo razvija, u svakoga svog člana, osećanje dužnosti i naviku: da vlada sobom, da ljubi svoga brata i poštuje njegovu individualnost, da sebe samoga poštuje u svom bratu i sestri, malom i velikom, bogatom i siromašnom, umnom i priprgštom. Od svakoga sokola i sokolice traži se da bude primer svake čestitosti, da leti visećo nad blatom u kom gamižu društveni crvi i žapei. Naravno to su ideali, a stvarnost, na žalost, nije uvek taka, osobito sada. Uzburkanost i uznemirenost koje još vladaju u celom poremećenom privatnom i javnom životu, nisu pošteđeli ni najbolje. Ali suština sokolstva ipak teži elementarno svojem idealu, te je ono i po tome dragocen činilac za zdravo stalozavanje našega društva i ostvarivanje našega moralnoga i nacionalnoga vaskrsa.

Po svojim osnovnim načelima sokolstvo treba da bude i ustanova koja će negovati naše do sad izradene nacionalne osobine: kako one koje su nam opšte s ostalim Slovenima, tako i one koje su samo zajedničke nama na

Kažnjeni radi navljanja cijena. Ovih je dana osudio sud na prijavu policije više trgovaca živežnim namirnicama i mesom radi navljanja cijena i radi toga što nisu držali izvještene cijene u svojim radnjama.

Ne poštuju odredbe. Naši trgovci nikako ne mogu da se pomire sa propisanim naredbama o suzbijanju skupocje. U njihov posao oni ne žele da se itko miješa, pa bilo to i sama državna vlast. Radi toga je i ove nedjelje bilo prijavljeno devet osoba radi prekršaja odredaba zakona o skupoci.

Gosp. Komandant obalne obrane ima riječ. Osjetljivi dio građanstva opazio je, da se u nekim važnim i svečanim danima našeg narodnog života naročito ne izvjesuje zastava na posmatračkoj stanici na tvrđavi sv. Anje. Pa kao što se nije vijala na sv. Savu i na druge pravoslavne srpske velike praznike, tako se nije lepršala državna zastava, ni jedne sekunde, kroz sve dane Kumanovske proslave. Danas na sv. Simona vije se. Vijala se je i na sv. Martina i drugdje niale zavjetne praznike rimokt. Crkve. Što ovo znači i kakav ovo vjeter duva u našoj monarhiji? Ima još i drugih neželjenih pojava, kojima se markira vjerska pripadnost, a o kojima ćemo drugom zgodan. Za sada preporučujemo samo malo više pažnje, jer što ne valja — ne valja.

Berba maslina. Sa berbom maslina se je započelo. Ovogodišnji je rod maslina veoma dobar, upravo izvrstan. Pripovijedaju težaci, da je rijetko koje godine rodila maslina kao ove. Masline su krupne i zdrave. Radi obilna roda ovogodišnjih maslina, cijena je ulju znatno pala, tako da sada stoji litra ulja na trgu 14 do 16 dinara. Novo ulje biće još jeftinije.

Drugi cvijet jabuke. U Bilici (pokraj Šibenika) nekoliko jabuka po drugi je put cvjetalo. Cvijet im je kao i onaj u proljeće.

Perad i divljač na trgu. U posliju vrijeme donose seljaci iz okolice dosta peradi i divljači na trg. Par pilića stoji 30—40 Din. par tuka 60—120 Din. a zec 20—35 Din.

Skupoća drva. I ako se dogoni na pazar dosta drva, to im cijena nikako ne pada. U zadnje vrijeme seljaci traže za 3 kg. drva 1 Din. To je malo previsoka cijena, osobito sada kad

ovome jugu, pa one koje su domaće stablo kojeg mu drago dela narodnog — većeg i manjeg pa i najmanjeg — u ovoj celini. A čuajući tako i negujući to što je naše, imalo bi se odstranjivati iz sokolske duše ono što je tudinsko, naročito ono što nam može biti štetno, jer bi nas odrodavalo, jer bi činilo da prestajemo i prestanemo biti svoji. Mislim da je već vreme početi dublje i svestranije pomišljati i na ovu stranu sokolskog zadatka, koja ističe iz samog sokolskog bića. Sokolstvo je već sad ustanova zdravog nacionalnog pravca; ono treba da bude moćan izvor snaženju nacionalnih elemenata naše duše. To od njega očekuje s pravom budućnost narodna.

Ljubljanski je slet bio manifestacija sadašnjega stanja našega sokolstva; njegove današnje vrednosti i snage i njegovih uspeha. Ali tu se ujedno moglo videti šta će sokolstvo biti sutra i prekossutra. Šta više po našoj sadašnjici, kakva se u Ljubljani ispoljila u sokolstvu, moglo bi se ceniti kakva će nam uopšte biti sutrašnjica. A u onom snažnom i lepom duhu sleta možemo s razlogom gledati jamstvo i zalogu da će naše sokolstvo i naša budućnost doista i biti dostojni prejamnici raskošnog nasleđa koje će im predati u ruke današnji ispolinski naraštaj. Ovaj ne očekivani veliki broj naših sokolika na sletu jamci, kao najtvrdi jamac, da će novi naraštaj biti rođen i odgojen u duhu naših najlepših nacionalno-viteških i etičkih, jednom rečju sokolskih tradicija.

„NOVI ŽIVOT“.

Brzojavne i telefonske vijesti

(Posebni izveštaji „Dalmatinskog Radikala“).

Rekonstrukcija kabineta.

Pred raspustom Skupštine. — Novi izbori.

BEograd, 28. Ministarski savjet održaje danas sjednicu, na kojoj će raspravljati o svim važnim pitanjima unutrašnje i vanjske politike. Kao o jednoj od najvažnijih stvari raspravljaje se o rekonstrukciji Pašićeva kabineta, jer se drži neizbježnim rascjep među demokratima. U posljednje vrijeme Davidovičeva grupa sve to više pokazuje naklonosti da istupi iz vlade. Poznavaoci prilika u demokratskoj stranci uvjeravaju, da će uz Pribičevića ostati najmanje 40 poslanika. Ovaj bi broj bio dovoljan Pašiću, da pomoću Kmetijaca, Karamchmedovića grupe i Narodnog seljačkog kluba osigura vladinu većinu od 30 poslanika.

Vlada namjerava, da iznese odmah na dnevni red Narodne Skupštine pitanje o činovničkom zakonu, pitanje kredita zemljoradnicima, te invalidsko pitanje i pitanje odštete u ratu postradalom. U slučaju, da opozicija ne dozvoli raspravu o ovim pitanjima, to će se Narodna Skupština odlučiti za mjesec dana, a zatim će se raspustiti, tako da bi u martu ili u aprilu 1923. bili novi izbori.

Zemaljski kongres zemljoradnika.

BANJA LUKA, 28. Zemaljski kongres zemljoradničke stranke, koji je jučer ovdje započeo, doživio je pravi lijasko. Već odavna zemljoradnički poslanici i prvaci bili su razvili silnu agitaciju da na kongres dođe što više naroda. Premda se u zemljoradničkim krugovima držalo, da će kongresu učestvovali barem 10.000 ljudi, jedva ih je došlo 1.000. Odmah prvi dan na kongresu je izbio spor između Komadničice i Lazića. Vodstvo stranke nastoji da težacima zatvori ovaj spor i da ga izgledi bilo na koji način, da na taj način spriječi za sada cijepanje zemljoradničke stranke.

Poziv Italije našoj Kraljevini.

BEograd, 28. Talijanski otprennik poslova u Beogradu, posjetio je jučer ministra spoljnih djela dra. Ninčića i predao mu poziv talijanske vlade, da naša Kraljevina odredi svoje delegate za orijentalnu konferenciju u Loussane. Ovaj je poziv potpisala Engleska, Francuska i Italija.

Sastanak Ninčića sa Politisom.

BEograd, 28. Naš ministar spoljnih poslova dr. Ninčić sastaje se u srijedu 1. novembra u Skoplju sa Politisom, grčkim ministrom spoljnih poslova.

Kraljevina SHS i Bugarska.

BEograd, 28. Na vijesti o dolasku Stambulijskoga u Beograd, izjavio je Pašić novinarima, da Bugari moraju prvi pokazati da žele biti

su nastupili hladniji dani i kad se više troši drva. Trebalo bi da se i na ovo malo više pripazi.

Iz „Gradske knjižnice“. Molimo da se ispravi štamparska pogreška u zadnjem broju „D. R.“, tako da se brojevi kod imena darovatelja odnose na knjige, a ne na Dinare.

Прилози „Просвјети“. Да почасті успомениу Буре Омчикуса, Др. II Суботић дин. 30; Марте Чоловићке дин. 30; Јосипа Кулића дин. 25

U fond „Profesorskoga Društva“ prigodom smrti učenika Josipa Kulića doprinijese po 10 Din. sljedeće gospoda: direktor Ivan Bellotti, prof. Ljubimir Nardini, prof. Miloš Ganza, prof. Bruno Marčić, prof. Simun Urlčić, Dr. Mirko Perković, Dr. Ivan Veksanović i prof. Jerolim Mirić.

prijatelji naše države i da prvi moraju pokušati da nam se približe.

Naši poslanici u Čehoslovačkoj.

PRAG, 28. U četvrtak je stiglo oko 70 naših poslanika sa ministrima na čehoslovačku granicu, gdje im je bio priveden impozantan doček. Masa je oduševljeno klicala slavenskoj svijesti, našem Kralju i državi. U ime čehoslovačkog parlamenta pozdravio je goste sekretar Ullirž, a odgovorio mu je dr. Lukinić. U Pragu je bio doček veličanstven. Nekoliko desetaka hiljada naroda dočekalo je naše prestavnike, među kojima su bili ministri dr. Beneš, Udržal i Novak, načelnik dr. Baksa sa svim gradskim funkcionerima. Predsjednik odbora za proslavu, ministar Hodža pozdravio je srdačno goste veleći: „Slaveći simbol Kumanova slavimo simbol oslobođene domovine“. Jučer je bila na Hračanima svečana audijencija kod predsjednika Masaryka.

Požar u Beogradu.

BEograd, 28. Sinoć oko osam sati pojavio se je u jednoj kožarskoj radnji između hotela Moskve i Balkana požar, koji je ubrzo zauzeo veće dimenzije. Vatrogasci i građanstvo priskočili su brzo u pomoć i gasili požar, te im je nakon nekoliko vremena uspjelo požar lokalizovati i ugušiti. Izgorilo je nekoliko manjih kuća. Šteta se računa na desetak milijuna dinara.

Kriza talijanske vlade.

Denislja ministara. — Fašisti ulaze u novu vladu. Saziv parlamenta.

RIM, 28. Na jučešnjašnji sjednici ministarskog savjeta predali su svi ministri svoje portfelje predsjedniku Facti, da mu tako omogućie rekonstrukciju kabineta. Facti će rekonstruirati kabinet i stupiti pred parlament.

Ovo je u glavnom učinjeno zato, jer je ekonomski položaj Italije u posljednje vrijeme postao upravo očajan. Lira stalno pada. Engleska funta notira u Rimu već 154. Parlamentat je sazvan za 17. novembra.

RIM, 28. Talijanska štampa javlja, da se još ne zna ko će doći na predsjedništvo vlade da li Giolitti ili Orlando ili će i dalje ostati Facti. U novoj bi vladi fašisti dobili tri portfelja i to ministarstvo unutrašnjih djela, kolonijala i pravde.

Poziv Rusiji.

PARIZ, 28. Saveznici su poslali poziv i Rusiji, da pošalje svoje delegate na orijentalnu konferenciju.

Povjerenje čehoslovačkoj vladi.

PRAG, 28. Jučer je u parlamentu bila završena debata o vladinoj izjavi. Osim Nijemaca, komunista i jedne grupe Slovaka, sve su stranke u parlamentu izglasale vladi povjerenje.

Darovi podružnici Jugoslavenske Matice u Šibeniku. Červar Gustav, od reklamnih tablica, darovao je din. 400. Da počasti uspomenu Franke Staničić, Miran Ivanišević din. 10, Novak Dušan din. 5; da počasti uspomenu Paške Staničića, Frano Pasini din. 10, Ivanišević Miran din. 10, obitelj Dušana Novaka din. 5; prigodom izložbe profesora Šonje sakupljeno din. 515; da počasti uspomenu Krsta Marčića, Vukić Vladimir din. 10, Zanimović Stjepan učitelj din. 5, profesor Ljubomir Nardini din. 10, Skočić Zorka din. 10, Marko Ježina din. 30.

„Kino Tesla“. U sobotu 28 i nedjelju 29-X. prvi monumentalni film iz serije HARRY HILL: „Pakleni Jahač“, pustolovni film u 6 čin. Detektivka Harry Hilla. I. slika „Oklada za milijone. II. slika Kralj ugljenika“. III. slika „Pakleni jahač“. Cijeli film se dava u jedan put. Početak predstava u 5, 7 i 8 i po sati.

Na prodaju jedan veliki tjsati (torkul) za masline. Obratiti se urednistvu lista. 3—3

Pravu bos. šljivovicu, Likere, Med. Konjak, Rum za čaj, Mastiku i najfiniji Špirit prodaje na veliko uz vrlo umjerene cijene stara tvrtka **Marko Livnjaković,** Banja Luka (Bosna). (4—6)

Zlatarska Radiona Vjekoslav Grünbaum

Gospodski trg 13 - Šibenik

prima sve radnje zlatarske struke, izrađuje svaku vrst vjenčanih prstena (tonda), popravlja srebrene torbice, čisti i popravlja srebrene service brzo i solidno.

Помажите „Просвјету“!

Tko

od trgovaca, lovaca, lugara i ostalog građanstva i okolice

traži

pušaka, revolvera, sačme, baruta, patrona i ostalog lovačkog pribora, te sve u struku nižeovite trgovine spadajuće predmete i svijeca

taj

neka se obrati izravno na tt.: **Jakov Dnubić** i druga koju

će naći

u Šibeniku na pazaru i biti uz umjerene cijene poslužen.

::: ЧОК И МАНОЈЛОВИЋ :::

ФАБРИКА ЦРКВЕНИХ ВОШТАНИХ СВЕЋА ШИБЕНИК (ДАЛМАЦИЈА)

Израђује црквене воштане свеће сваке величине - Специјална израда свећа са натписима: „Ко Крсно Име славн оном и помаже!“ и „Мир Божи, Христос се роди!“

ЂУРО ВОЈВОДИЋ - КНИН

ТРГОВИНА ЗЕМАЉСКИХ ПРОИЗВОДА НА ВЕЛИКО И МАЛО

Бројави: ВОЈВОДИЋ - Книн.

Телефон број 3.

::: ODLIKOVANA TVORNICA LIKERA IVAN JELIĆ - ŠIBENIK :::

VLASNICI: PETROVIĆ I NEDUČIN.

Preporučuje potrošačima svoje proizvode, te specijalitate poznate kao najbolje vrsti u Jugoslaviji. Pored Ros. maraschina, coccole, vlavova, creme di marasca, creme di mandrine, creme des apriqueao, crem des Bananes, creme de chocolate, crem de caffe Milica i coinsfreaux.

Otprema svaku količinu od jednog pošt. sanduka na više. — Šalje uz pouzeće. — Tražite cijениk.

Adresa za brzojav: **JELIĆ - Šibenik.**

Алекса Баљковић - Скрадин - ПОДРУЖНИЦА ЋЕВРСКЕ
ВЕЛИКОПРОДАЈА СОЛИ

Трговина сваковрсном робом у јестиву, грађевним предметима, кожама, рукотворинама, житији, гвожђарији, стаклу, порцулану, ситнарији. - Папирница. - Све на мало и велико

Позор путници! Гостиона у Ћеврским са врућим и хладним јелом као и свака згода са великим обором. - Шталама за коње, карове, кочије, ауте. - Кревети за путнике. - У свако доба отворено са брзом послугом уз најнижу цијену. — Препоручујем се п. н. путницима и пријатељима за што бољи посјет.

НОВА ШТАМПАРИЈА - Шибеник

Штампарија је снабђевена свим модерним ћирилским и латинским писменима, те врским стројевима на електрични погон. — Прима на израду све званичне, трговачке и парохијалне тисканице, те остале радње спадајуће у графичку струку. - Складиште свих тисканица за српске православне цркве и парохијска звања.

РАДЊЕ СЕ ИЗВРШУЈУ БРЗО И ТОЧНО.

СРПСКА БАНКА Д. Д. У ЗАГРЕБУ

Основана године 1895.

ФИЛИЈАЛА У ШИБЕНИКУ (Обала).

Бројави: СРБАНКА.

Деоничка главница К 162,000.000. Резерве преко К 55,000.000. Улошци преко К 500,000.000.

ФИЛИЈАЛЕ: ДУБРОВНИК, КНИН, НОВИ САД, (Централни Кредитни Завод, као филијала Српске Банке), СОМБОР, СПЛИТ, СУБОТИЦА, МИТРОВИЦА.

АГЕНТУРА дубровачке филијале у ГРУЖУ.

ФИЛИЈАЦИЈЕ: БЕОГРАД Подунавско трговачко и акцијонерско друштво, БОС. ШАМАЦ: СРПСКА БАНКА.

РОБНИ ОДИО: свих врста брашна, колонијала, француских боја прве врсте' итд. Складиште у властитој кући. Цијеници на зајтјев бадава.

Најповољније укамађује улоге на уложне књижице и на текући рачун, те обавља све банковне и берзанске послове најкулантније. — Са свима је већим мјестима Европе у директној пословној вези, а тако исто и са Сјеверном и Јужном Америком.